

Undervisningsbeskrivelse

Samfundsfag C, 1a 2024-2025

Tema 1 Køn og ligestilling (grundforløb)

Forløbet dækker følgende kernestofområder: **sociologi, politik, økonomi og metode**

Centrale begreber, teorier og perspektiver

- Formel lighed, chancelighed og reel lighed (resultatlighed)
- GII (gender inequality index)
- Statistiske forskelle på mænd og kvinder (ift. politisk ståsted, sociale- og helbredsmæssige problemer, uddannelse, familie og kriminalitet)
- Ligestilling på arbejdsmarkedet
- Indkomstforskelle og løngabet mellem mænd og kvinder
- Kønsroller i det traditionelle-, moderne- og senmoderne samfund
- Teoretiske perspektiver på køn: 'Biologisk og socialt køn', 'teorier om patriarkatet', 'diskursivt køn', 'intersektionalitet', 'det valgfrie køn' og 'mande- og maskulinitetsforskning'
- Socialisering (primær, sekundær og dobbelt) og køn

Litteratur

- Storr-Hansen, A. m.fl. (2019): *Køn og ligestilling – i et samfundsfagligt perspektiv*, Columbus, 1. udg., s. 8-12, 25-30, 61-73, 127-129
- Verdensmaalene.dk (u.å): *Mål 5: Ligestilling mellem kønnene*, verdensmaalene.dk, link: <https://www.verdensmaalene.dk/maal/5>
- Lauritzen, D.B. (2019): *Kønsforskellene vokser: Mænd og kvinder stemmer "historisk" forskelligt*, Altinget, d. 6/9 2019
- Larsen, M. (2020): *Kønskvoter er det stik modsatte af ligestilling*, Jyllandsposten, d. 8/3 2020
- Egebo, K.S. (2019): *Vi har brug for en manderevolution – og det kan kun gå for langsomt*, Kristeligt Dagblad, d. 5/2 2019
- Artikel: *Ulighed i samfundet: Alle kvinder opfordres til at samle sig eller holde fri*, link: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/ulighed-i-samfundet-alle-kvinder-opfordres-til-samle-sig-eller-holde-fri>
- *Statistiksamling: Kvinder og mænds uddannelsesvalg*
- **Video:** *Girl toys vs boy toys*, <https://www.youtube.com/watch?v=nWu44AqF0il>
- **Video:** *Det kønsopdelte arbejdsmarked*, https://www.youtube.com/watch?v=Fnnpt_X-yw0

Tema 2 Dansk politik og politiske ideologier

Forløbet dækker følgende kernestofområder: **politik** og **metode**

Centrale begreber, teorier og perspektiver

- Folketingets partier
- Meningsmålinger og vælgervandringer
- Politiske ideologier (liberalisme, socialisme og konservatisme)
- Ideologiske forgreninger og populisme
- Partiernes grundholdning
- Fordelingspolitik og værdipolitik
- Det politiske højre og venstre
- Det politiske kompas
- Rød blok og blå blok
- Kernevælgere og marginalvælgere
- Molins model
- Partiernes ændring af adfærd

Litteratur

- Brøndum, P. og Hansen, B.T. (2017): *Luk samfundet op!*, Columbus, 3. udg. s. 108-124, 133-135
- O. Skov m.fl., *Samf på B*, 2 udg., Columbus, 2018, s. 194-195
- Samfunds-fag C, Afsnit 2.2: *Inddeling af partierne* (iBog)
- Det konservative folkeparti: *Giv ansvaret tilbage til borgerne – Det konservative folkepartis partiprogram*
- Socialistisk Folkeparti: *Et Danmark, der hænger sammen – Socialistisk Folkepartis principprogram*
- Nedergaard, Peter (2019): "Hvorfor skiftede Socialdemokratiet udlændingepolitik?", i: Kristeligt Dagblad, d. 18/11 2019
- Eller, Emil (2024): "Regeringen, som (næsten) ingen ville have", i: dr.dk, d. 22/2 2024
- Flores, P. (2017): *Vi kortlagde 13 års afstemninger. Se, hvordan partierne har rykket sig på klima, økonomi, udlændinge og velfærd*, i: Zetland, d. 21/08 2017
- Lange, L. (2016): *Her er det nye politiske kompas*, Altinget, d. 15/9 2016
- Forskellige opslag på sociale medier fra de politiske partier i Folketinget
- **Video:** *Politiske partier og ideologier*, <https://www.youtube.com/watch?v=U3asLwdGls4>

Tema 3 Den danske velfærdsstat

Forløbet dækker følgende kernestofområder: **økonomi, politik og metode**

Centrale begreber, teorier og perspektiver

- Velfærdstrekanten (stat, marked og civilsamfund)
- Velfærdsmodellerne (universel, residual og korporativ)
- Velfærdsstatens udvikling
- Partiernes holdning til den universelle velfærdsstat
- Velfærdsstatens interne udfordringer (demografisk udfordring og borgernes forventningspres)
- Velfærdsstatens eksterne udfordringer (globalisering, outsourcing, EU, social dumping og immigration)
- Løsningsstrategier (nedskærings- og udvidelsesstrategier)
- Konkurrencestat
- Klimaudfordringer og velfærdsstaten

Litteratur

- Brøndum, P. og Hansen, B.T. (2017): *Luk samfundet op!*, Columbus, 3. udg. s. 177-181, 201-220
- *Statistiksamling: Demografisk udfordring og forventningspres*
- *Statistiksamling: Social mobilitet*
- *Statistiksamling: Konkurrencestatens konsekvenser*
- Knud Aarup (2011): *Velfærdsværnepligt skal hjælpe os til at genfinde fællesskabet*, information.dk, 11.03.2011
- Jacob Nielsen (2020): *Hov, sagde vi lige farvel til konkurrencestaten?*, Mandag Morgen, 13.07.2020
- **Video:** *Miniforedrag – velfærdsstaten*, <https://www.youtube.com/watch?v=MdK2a4KdXFQ>
- **Video:** *Social mobilitet – luk samfundet op!*, https://vimeo.com/588324952/c08a662aa5?embedded=true&source=vimeo_logo&owner=33880724
- **Video:** *Sund konkurrence for dummies*, 3F, https://youtu.be/SQH85G5E_WE
- **Video:** *Velfærdsstat og konkurrencestat*, <https://vimeo.com/565344309>
- **Video:** *Partifilm: Velfærd (Ø, F, C, I)*, Luk samfundet op! <https://www.luksamfundetop.dk/8/kapitel-8/partifilm/velfaerd/>

Tema 4 Økonomi, klima og bæredygtighed

Forløbet dækker følgende kernestofområder: **økonomi, politik, sociologi og metode**

Centrale begreber, teorier og perspektiver

- Økonomiske mål (økonomisk vækst, lav arbejdsløshed, lav inflation, betalingsbalance-ligevægt, bæredygtig økonomi og balance på statsbudgettet)
- Det økonomiske kredsløb
- Høj- og lavkonjunktur
- Ekspansiv finanspolitik og kontraktiv finanspolitik
- Doughnut-økonomi
- Rationelle og habituelle forklaringer på klimaadfærd

Litteratur

- Brøndum, P. og Hansen, B.T. (2017): *Luk samfundet op!*, Columbus, 3. udg. s. 184-200
- Hasselbalch og Knudsen (2020): *Klima og bæredygtighed – i samfundsfagligt perspektiv*, Columbus, 1. udg. S. 47-62, 236-246
- Maltesen, A.T. m.fl. (2021): *Flere økonomer vurderer, at coronakrisen er ovre for dansk økonomi. Finansministeren varsler en strammere finanslov*, Børsen, d. 17/8 2021
- *Statistiksamling: Udvikling i dansk økonomi*
- *Statistiksamling: Danskernes holdninger til fly- og oksekødsafgifter*
- Østergaard, C. (2022): *København og Deloitte forsøger ny økonomisk model*, i: Børsen, 10/5 2022
- *Statistiksamling: Udvikling i Danmarks økonomi 2015-2024*
- **Video:** Kjeldberg, C. (2017): *Det økonomiske kredsløb og konjunkturudsvingninger*, link: <https://youtu.be/XZQdnJTeu5Q>
- **Video:** Dansk Folkeparti og Radikale Venstre om bæredygtighed vs. økonomisk vækst

Tema 5 Indvandring og integration

Forløbet dækker følgende kernestofområder: **sociologi, politik og metode**

Centrale begreber, teorier og perspektiver

- Danskere, indvandrere, efterkommere
- Push- og pullfaktorer
- Integrationsprocesser (pluralistisk integration, assimilation og segregation)
- Fordelings- og værdipolitik
- Issue-voting
- Molins model
- Parallelsamfund
- Socialisering (primær-, sekundær- og dobbelt)
- Identitetsformer (ren identitet, bindestregsidentitet og kreolsk identitet)
- Statsborgerskab
- Jeg-kultur og vi-kultur
- Axel Honneths anerkendelsesteori (privætsfære, solidarisk sfære, retslig sfære)
- Bourdieus begreber om kapital og habitus
- Kriminalitet og radikalisering
- Økonomisk gevinst eller økonomisk byrde (nettobidrag)

Litteratur

- Thorndal, M.H. (2017): *Ærkedansker perkerdansker*, Columbus, side 9-29, 39-40, 80-84, 98-111
- Thorndal, M.H. (2025). Kapitel 3: Integration og de sociologiske perspektiver. I: *Ærkedansker perkerdansker*, Columbus (iBog)
- Khader, N. (2017): *Assimilation er nødvendig*, Jyllands-Posten, d. 21/9 2017
- Fossum, I.M. (2017): *At bære tørklæde kan også være dansk*, Aarhus Universitet, School of business and social sciences, d. 5/12 2017
- Klings, M. (2007): *Socialdemokraterne: Vi tabte stemmer på asylpolitikken*, Information, d. 13/12 2007
- Tang, U. (2018): *Analyse: Socialdemokraterne til angreb, hvor fjenden er stærkest*, dr.dk, d. 4/2 2018
- *Statistiksamling: Vælgernes holdning til indvandring og integration*
- *Empirisamling: Minoriteters erfaringer*
- **Video:** *Hvornår er man ægte dansker?*, P3 Essensen
<https://www.youtube.com/watch?v=Y8YqXH314bg>
- **Video:** *Kan minoritetsborgere bidrage til det danske arbejdsmarked?*, Debatten, DR2,
<https://www.youtube.com/watch?v=nZ9DVcheyzU>